

Für einen bunten Tag!
Obarvaj svoj dan!
Colour your day!

I: www.maribor-pohorje.si, www.pohorje.si
E: tic@maribor.si

NADVOJVODA JANEZ, BLAGOVESTNIK ŠTAJERSKEGA VINOGRJA

Nadvojvoda Janez je leta 1828 ustanovil zavarovalno družbo Grazer Wechelseitige, ki jo pri nas danes poznamo pod imenom Grawe. Sodila je v niz njegovih dejavnosti, ki so se nanašale na izboljšanje gospodarstva v tedanji deželi Štajerski. Zavarovalnico je ta znameniti Habsburžan vključil v svoj koncept vsestranskega razvoja, kjer je imelo posebno mesto kmetijstvo. Odtod tudi njegova zamisel o ustanovitvi Kmetijske družbe, ki je nastala v Gradcu marca 1819, oktobra istega leta pa sta bili ustanovljeni podružnici v Mariboru in Celju.

S tem se je gospodarski napredek, ki mu je bil predan nadvojvoda Janez, širil na štajerski jug, kjer je središčno mesto dobila tudi okolica Maribora. Nadvojvoda Janez, rojen 20. januarja 1782 v palači Pitti v Firencah, je med svojimi mnogimi nagnjenji k novostim posebej skrbno negoval tudi svoj odnos do vinogradništva. Štajersko vinogradništvo je bilo v Janezovih časih zaostalo, v vinogradih je bilo veliko sort trte, ki so bile slabo rodne, oskrba je bila nestrokovna. Ker je nadvojvoda dobro poznal vinogradniške razmere ob Renu in kakovost vin, ki so jih dajale tamkajšnje trte, se je odločil za njihov prenos v štajerske kraje.

Za središče, kjer bi trte iz Porenja poskusno uvajali, je izbral pobočja v okolici Peker in Limbuša, kjer je leta 1822 kupil posestvo, zdaj znano pod imenom Meranovo. Leta 1823 so začeli v Pekrah saditi nove trte, izjemen uspeh tega prenosa pa se je pokazal že ob prvi trgatvi leta 1826, ki se je nadvojvoda Janez osebno udeležil, potem pa tam tudi pogosto bival. Vinogradi so postali tako ugledni in znani, da je na Meranovem leta 1832 nastala vinogradniška šola, ki se ji je pozneje priključil še sklad za nagrajevanje viničarjev.

Poleg Janezovih gospodarskih zaslug je zaslužno tudi njegovo delo na področju kulture. Še danes na to najtrdneje spominja Štajerski deželni muzej v Gradcu, ki ga je nadvojvoda ustanovil leta 1811 in se po njem imenuje Joanneum. V Gradcu je 11. maja 1859 umrl, bil tam pokopan, deset let kasneje pa so njegove posmrtno ostanke prenesli v grad Schenna na Južnem Tirolskem, danes v Italiji. Južna Štajerska se je Janezu spominsko oddolžila leta 1883 s spomenikom v Mariboru, ki pa so ga leta 1918 odstranili iz mestnega parka in je zdaj v Pokrajinskem muzeju. Vendar njegova kopija od nedavna krasi Meranovo.